

zwakker licht
om de „har-
van een veel-
vermindering
twijfel heel
van daareven.
PPIJ, ACTIVI-
Dijk van Prof.
ing houden
... op allerlei
onder Israël
houden met
schen. Moet
nichts-gestalte
juist, als wan-
de vernedering
„I. Maar het
len" met onze
injuste.

jk, die hier de
willen laten
heeft willen
eft. Dit vraagt
Dr Hepp aan-
aan de orde
heerlijkheid (en
d zich bedient,
bedient. Ook
dit punt van
in de „knechts-
erscheiden din-
voorzichtig zijn
chrift, vleesch-
e stamt — al-
uit den tijd,
Kuyper dienen
len. Maar we
gedwongen, de
erken (al was
at nu eigenlijk
k beginnen we
en pakkende
s parallel tus-
d, dan hooren
chten in men-
„one Gods", die
eft met Zijn
nte noch heer-
e „vleesch" is
taante en heer-
lod en mensch
inderd voor
delijk, dat de
verhooging op
was en groot
mederde alzo
essentiële „lot"
ja, die dwaal-
walen, als wij
een „lot" van
de verwonder-
achtige „die-
aldus voorbij-
erst gevaarlijke
onsequent door-
n. In elk geval
„dienen" en
onen" zoo
chreven artike-
te ernstig. Elk

ar eerst de
gelijkingen wel
pudt" met leef-
nt, nu een toe-
estalte? Is b.v.
nper („Horeb")
alte, maar een
volwassene niet
i, in beide ge-
even sterk. Om
t den dokter
isluit bij zijn
pbeurt tot zijn
ragen. Dien-
en wil maar
et kan; waar
door een goed-
middelen niet
chrift staan we
Gods toelating,
het bestaande
b.v. antropo-
n de bevattin-
fienstknechts-
og iets anders,
zeg: de Schrift
in dat dienen.
het antropo-
element legt,
maar de oogen
wordt, en tot
dien(j)n"!) voort.
heb ik er be-
gestalte" op al
leerend te ge-

n zijn, b.v. het
Ik geloof b.v.,
an de paradox
even, dat zij U
enzij dan eerst
en naar voren

tpunten. Omdat
opbloei van de
chting van ons
el, niet durven
opgelegde taak
het uitvoerig.
aanduidingen

doet, die zich aan alle controle onttrekken, of een slag
om den arm houden, uit den boze acht. Maar laat men
vooral niet vergeten, dat mijn critiek slechts een deel
van het boek betreft (ook de methode van bewerking),
doch dat ik overigens van harte het vele goede, dat het
ons geeft, op prijs stel en bij ons volk aanbeveel.
K. S.

¹⁾ In het 2e van de 3 gekozen voorbeelden.

²⁾ „Organisch", staat er dan weer bij. En Dr Dijk knipt
dat woord mee, hoewel hij toch ook (elders, en in zijn betoog
te laat) refereert de bezwaren, die Prof. Ridderbos tegen het
woord heeft. Deze bezwaren worden niet afgewezen, ook niet
consequent erkend. En 't maakt alles weer wat kregel.

³⁾ Elders wordt dan ook dat menselijke (dat hier ontmen-
schelijkt wordt) als „goddelijk instrument" betiteld (397).
Dat is weer een heel andere bewering. Waar is hier de eenheid?

VRAGEN VAN JONGEREN

De Heer S. te H. vraagt of rationalisatie al of niet
in tegenstelling is met Gods Woord. Het antwoord
daarop kan als volgt luiden.

Er is nog geen algemeen aanvaarde definitie van
„rationalisatie". Zonder tegenspraak te duchten mag
er dit van gezegd worden: rationalisatie bedoelt
alles wat nutteloos is uit te schakelen opdat elke
en ieders arbeids-prestatie zoo nuttig mogelijk zij.

Dit leidt niet tot „survival of the fittest", maar
wel tot het zoeken van de rechte plaats voor elken
man. Ik wijs er op, hoe juist rationalisatie mogelijk
heeft gemaakt, om verminkten, vroeger dikwijls de
paria's van onze samenleving, weer aan productie-
arbeid te helpen. (Ik noem de blinden bij
Siemens Schuckert, de kreupelen en lammen bij
Ford). Aan die menschen is hiermede een wel-
daad bewezen, hun is het gevoel van minder-
waardigheid ontnomen.

Rationalisatie, toegepast in bedrijven, waar tot
nu toe min of meer stelselloos werd gewerkt, zal
natuurlijk een gevoeligen invloed uitoefenen. De
geheele structuur van het bedrijf wordt anders.
Verplaatsing van arbeiders in het bedrijf zelf zal
ongetwijfeld het eerste gevolg wezen; ook is menig-
maal ontslag het gevolg. Dit is hard voor degenen,
die er door getroffen worden; het is gewenscht,
dat bijv. door uitkeeringen uit bijzondere fondsen
en andere maatregelen, als speciale arbeidsbeurzen,
in den overgangstijd zooveel mogelijk tegemoet
gekomen wordt aan de bittere gevolgen van zulk
ontslag. Toch zou er geen rechtvaardiging voor te
vinden zijn om op den duur rationalisatie tegen
te staan, terwille van het blijvend te werk stellen
van meer arbeiders dan strikt noodzakelijk is.
Welke patroon pretendeert een oplossing van het
werkdoois-vraagstuk in deze richting te willen
steunen of aanvaarden? Bovendien: de maatregel
is ongetwijfeld hard, maar moet soms genomen wor-
den in het belang van de geheele maatschappij,
ook van den arbeider zelf. Wat zou het gevolg ge-
weest zijn indien in Nederland b.v. of in een
zeker deel van Nederland, machines (stoom- en
electrische) niet waren ingevoerd? Dat of alle of
bepaalde Nederlandsche bedrijven eenvoudig waren
ten onder gegaan. En waren dan de in die bedrijven
werkzame arbeiders geholpen? Ook mag als voor-
beeld genoemd worden de ontwikkeling van de
Rotterdamsche haven. Daar heeft het al heel erg
gespoekt toen de patroons de graan-elevators gin-
gen invoeren. Toch heeft men volgehouden; en het
gevolg? Dat de geheele wereld de snelle behande-
ling in de Rotterdamsche haven roemt en dat door
deze reputatie ook de Rotterdamsche arbeiders een
behoorlijk aandeel krijgen te verwerken van de
werkzaamheden in de Europeesche havens te ver-
richten. Was men toen wel bezweken voor het bijna
anarchistisch geweld van de arbeiders, dan zouden
velen van hen thans in minder gunstige omstandig-
heden verkeerden dan het geval is.

Natuurlijk moet men hierbij steeds zoo veel moge-
lijk denken aan de boven aangeduide maatregelen,
die in den overgangstijd het leed kunnen verzach-
ten. Het is bijna overbodig op deze plaats op ge-
trouwe betrachting van den plicht van naasten-
heide te wijzen.

Met inachtneming van deze restrictie kan niet
anders gesteld worden dan dat toepassing van
rationalisatie plicht is.

De Heer S. stelt in zijn brief zelf als gevolg van
die toepassing, dat prijsverlaging zal ontstaan en
dat deze weer den omzet zal vergrooten.

In het laatste ligt reeds een remedie voor het
kwaad, dat een of meer arbeiders ontslag zouden
moeten ontvangen.

Deze ervaring is trouwens meer gezien. Ontslag
is niet een vanzelfsprekend gevolg. En de prijzen-
verlaging? Wat moet men anders willen dan de
naasten, d.i. ook de consumenten, dienen? Nie-
mand is verantwoord op on-economische wijze te
werken, waardoor hij van zijn naaste voor de hem
te bewijzen diensten meer offers vraagt dan strikt
noodig is. Ik weet wel, dat sommigen hierop zullen
antwoorden, dat menig patroon de prijs-verlaging
(bedoeld is dan de eerst intredende kost-prijs-
verlaging) ten eigen bate zal aanwenden, door
slechts persoonlijk de grootere winst te genieten.

Doch dit is een drog-reden. Een zeer korten tijd
is zoo iets wel mogelijk, doch al heel spoedig ziet
men de concurrentie-factoren in werking treden.

Wie nog overtuigd moet worden van het nut van
rationalisatie, denke maar eens aan hetgeen Adam
Smith meer dan 100 jaren geleden heeft opgemerkt
in verband met de speldenfabricatie. Wij hebben
sindsdien geleerd, dat het toen reeds toegepaste
stelsel daarmede nog niet uitgewerkt was. Doch
de herinnering aan deze historie geef ik om te
doen beseffen, dat wie de rationalisatie bestrijdt,
eerst moet beginnen een propapaganda te voeren
om de levenswijze van alle tegenwoordige wereld-
lingen terug te brengen naar die van eenige honder-
den jaren geleden.

Tenslotte, maar dan ook op de belangrijkste
plaats: God geeft ons in Zijn eigen werk het voor-
beeld van de hoogste volmaaktheid. Daarin is niets,
dat gemist kan worden, daarin is niets dat ondoel-
matig is, daarin is ook niets dat meer tijd in beslag
neemt dan strikt noodig is. Natuurlijk moeten wij
hier voor heel gevaarlijke conclusies ons hoeden.
De Almachtige God is geheel onderscheiden van
den beperkten mensch. Doch wij moeten ons als
beeldragers Gods geroepen achten het ons ge-
geven voorbeeld zonder ophouden voor oogen te
stellen en het onzen plicht achten zelf ook naar een
zoo productief mogelijk leven te streven. Wij moeten
immers allen willen zijn mede-arbeiders Gods, ook
in het groote werk, dat voor het onderhoud van
deze schepping noodig en door God voor een
deel aan de menschen opgedragen is. Daarbij moe-
ten wij bedenken dat de gansche openbaring Gods,
ook Zijne wetten, een harmonisch geheel vormen.
Dat dus ook in heel ons leven de gedachte aan onze
naasten, óók mede-schepselen Gods, nimmer aan
onze opmerkzaamheid mag ontsnappen. Zoo zal er,
zij het ook blijvend beperkt door de zonde, een har-
monie mogelijk zijn in de betrachting van onze
plichten, zoowel jegens onze naasten als jegens God.
's Gravenhage, 30 Juni '31. A. SCHILDER.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

Jachin.

Dezer dagen hebben de bladen vermeld het jubi-
leum van onze Gereformeerde Zondagschoolver-
eeniging „Jachin". Al wie onder ons in de Evan-
gelisatie meeleeft heeft zich in het jubileum van harte
verblijd.

Om de herdenking van een lange reeks van jaren,
nu reeds zestig, waarin „Jachin" heeft mogen ar-
beiden aan de van God vervreemde jeugd. Om het
vele, dat in de loop van die jaren is gedaan. En
om het verheugende feit, dat de Zondagschool er
nog is, en dat „Jachin" nog heden van zoo rijke
zegen gewagen mag.

Met groote opgewektheid is de jaarvergadering in
Rotterdam gevierd. Een Jaarvergadering van „Ja-
chin" is steeds vol enthousiasme in de volle zalen,
waarin de Vereeniging samenkomt. Van alle oorden
van het land komen dan de broeders en zusters
samen, om te genieten, te danken, en weer vol
geestdrift naar huis gaande het gehoorde te be-
waren en in toepassing te brengen.

Dat het altijd zoo is, en ook nu niet anders was,
stemt tot groote blijdschap. Want die jaarvergade-
ring demonstreert altijd weer, dat er in het werk
leven is; dat er zooveel wordt gevoeld voor deze
arbeid aan het van God vervreemde kind. En dat is
verheugend.

Want hoe langer hoe meer blijkt, dat de belang-
rijkste taak van Evangelisatie wel is de arbeid aan
het kind, in het algemeen aan de jeugd. Elke Evan-
gelisatie-commissie weet er van mee te spreken, dat
arbeid onder volwassenen zoo moeilijk is; dat men
tot de gezinnen zoo weinig toegang heeft. Vandaar
ook mee de groote moeite, om mannen en vrouwen
te vinden, die zich willen geven voor huisbezoek.

Maar kinderen komen nog wel. Naar een Zon-
dagschool willen de kinderen wel. En de ouders
vinden het vaak erg best; dan zijn ze een tijdlang
van de lieve Zondag opgeborgen. In getal is zeer
vaak jeugdarbeid van onze Evangelisatie het
grootste.

Dat is ook om een andere reden van belang. Het
gaat om de jeugd. Men zegt: wie de jeugd heeft,
heeft de toekomst. Het jeugdvraagstuk staat heden
in het centrum der belangstelling. En het is daar-
om verblijdend, dat ook onze Gereformeerde Evan-
gelisatie zich werpt op de jeugd. Van de arbeid
onder volwassenen ziet met in de regel ook niet
zoo vele vruchten als van methodisch volgehouden
werk onder jongens en meisjes. Het zijn betrekkelijk
enkele gevallen, dat iemand op latere leeftijd door
de arbeid van de Evangelisatie tot den Christus
Gods wordt geleid.

Maar kinderen staan anders voor het leven en
voor de geestelijke vragen. De boom moet dan nog
worden gebogen. Kinderen hebben nog geen ver-
leden van lang strijden en verzetten tegen het
Evangelie achter zich. Ze hebben nog niet een
geweten, dat door lange zondegewoonten en door
omgang met verkeerde vrienden lange jaren is toe-

geschroeid en ongevoelig geworden. Daarom is ar-
beid onder de jeugd roeping, en zal elke Evange-
lisatie-commissie wel doen, een groot deel van
haar kracht te concentreren op jeugdwerk.

En — dan doen we nog iets meer. Dan arbeiden
we niet slechts plaatselijk door Zondagschool en
jongens- en meisjesvergaderingen. Maar dan steu-
nen we ook onze eigen Gereformeerde Zondag-
schoolorganisatie „Jachin".

Vermoedelijk zijn nog niet alle Zondagschool-
verenigingen aangesloten. Er zijn er nog, die al-
leen staan, en die het nut van organisatie om te
steunen en te worden gesteund niet inzien.

En er zijn nog tal van Kerkeraden, die niet op de
ledenlijst van „Jachin" staan ingeschreven. De laat-
ste drie jaren is het blijven staan op 157. Nu
spreekt het vanzelf, dat niet alle Kerkeraden lid
zullen worden. Niet daar, waar de Evangelisatie-
commissie of de Zondagschoolvereniging bij „Ja-
chin" zijn aangesloten.

Maar er zijn nog zoovele Kerkeraden, waar geen
Zondagschool is en geen Evangelisatie-commissie
bestaat; waar dus niets voor Evangelisatie gebeurt.
Waarom zijn deze Kerkeraden geen lid? Of ge-
voelen ze de betekenis van een organisatie als
„Jachin" niet?

We zijn dankbaar voor de vele arbeid, die er
onder ons wordt gedaan voor de Evangelisatie, ook
en vooral onder de jeugd. Maar: dat legt ook de
roeping op, dat ieder die arbeid steunt met alle
macht. De arbeid voor het Koninkrijk Gods vraagt
ook iets van ons.

C. B.

BOEKBESPREKING

Wolanda-Hindia.

Wij hadden het genoegen reeds eenige malen op dit
„Zendingstijdschrift voor jongeren" de aandacht te ver-
togen, en wij doen het ook ditmaal met genoegen. Voor
ons ligt het Juni-nummer. Na een artikel over „Na
Pinksteren" wordt het vervolg gegeven van „Bali", met
fijne platen, door Ir. IJzerman. De Hilderberg schrijft
over „Een Chineesche bruiloft", ook met een paar foto's
erbij. „Nieuw-Guinee" is reeds het 9e vervolg. En ten
slotte wordt de vraag beantwoord, of de uitwendige zen-
ding duurder is dan de inwendige zending.

Hoeveel kost dit blad? Uit een circulaire, ditmaal erbij
gevoegd, blijkt ons, dat men dit zelf bepalen kan. Maar
omdat ook gezegd wordt, dat men het blad ontvangt,
indien men een busje neemt en minstens f 1.25 per half
jaar afdraagt, zal het wel de bedoeling zijn, dat men
niet minder dan f 2.50 per jaar betaalt. Men vrage eens
een proefnummer aan bij het bureau: 2e Constantijn
Huygensstraat 32, Amsterdam.

J. D. W.

De P. Prins en De P. G. Kunst, Bevesti-
gingspreek, Intreepreek. Uitgever....?

De Prins heeft De Kunst bevestigd als predikant bij
de geref. kerk van Deventer. De Kunst heeft daarna zijn
intrede gedaan, en van de twee toen uitgesproken preeken
is hier een uitgave verschenen. Naam van den uitgever
wordt niet vermeld; data der preeken zijn: 29 April
1931, en 3 Mei d. a. v. Teksten: 2 Tim. 4:1,2,5 en Jes.
14:32. Het portret van beide bedienaren des Woords,
samen op één foto, gaat vooraf. Met deze aankondiging
volstaan we; een beoordeeling van de beide preeken zal
wel niet bedoeld zijn door de daad der toezending aan
onze redactie.

K. S.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Beroepen te:

Burum: A. Adema te Opende (Gr.).
Nieuwendam (gem. A'dam): M. Bouwman te Baambrugge.
Strijen: N. J. A. van Exel, cand. te Utrecht.

Aangenomen naar:

Nijmegen (als hulppr. v. d. Evang. arbeid): J. A. Tiemens,
cand. te Arnhem.

Bedankt voor:

Bolsward: D. Zwart te Oudemirdum.
Gerkesklooster-Stroobos: W. L. Korffier te Barneveld.
Marum: A. Adema te Opende (Gr.).

Candidaten tot den H. Dienst.

De heeren J. G. Adema, cand. aan de Theol. School te
Kampen en S. Hania en J. H. Mulder, Theol. kandidaten
aan de Vrije Universiteit te Amsterdam, zijn door de
Classis Leeuwarden der Geref. Kerken praeparatoir ge-
examineerd en beroepbaar verklaard bij de Geref. Kerken
in Nederland.

De heeren J. G. Adema, Verstolkstraat 19 te Leeuwarden,
en S. Hania, Vredeman de Vriesstraat 50 te Leeuwarden,
zullen gaarne een beroep in overweging nemen.

De heer J. H. Mulder, Westersingel 38 te Leeuwarden,
kan wegens voortzetting zijner studie nog geen beroep in
overweging nemen, maar wil wel gaarne des Zondags de
Kerken dienen.

— De heeren E. Masselink, Schutstraat 90 te Hoogeveen,
H. Scholing, Kerkenveld C 96 te Alteveer bij Hoogeveen
en H. Fransen, Bleekersland 5 te Meppel, Theol. cand.
aan de Vrije Universiteit, zijn door de Classis Meppel der
Geref. Kerken na praeparatoir examen met algemeene stem-
men beroepbaar verklaard bij de Geref. Kerken in Neder-
land en zijn bereid des Zondags de Geref. Kerken te dienen